

MARIËNBURG

Vereniging van Kritisch Katholieken

Jaarverslag 2023

Inleiding

Ook in 2023 is er weer veel gebeurd in de wereld en in onze maatschappij en ook in en rondom de katholieke kerk. In al die kerkelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen speelde Paus Franciscus de hoofdrol. In de wereld spelen op zijn minst de heftige oorlogen in Oekraïne en in Gaza, en in Nederland waren er verkiezingen. Tegen die onstuimige achtergronden opereert onze vereniging en moest zij haar koers en activiteiten kiezen en volhouden.

Allereerst vond in oktober in Rome - in het kader van het door de Paus gestarte synodale proces - de eerste sessie van de bisschoppenconferentie plaats waar alle bijdragen van 'gewone' gelovigen vanuit de hele wereld besproken werden. Synodaliteit in de katholieke zin is een gespreksmethode, in een klimaat van wederzijds luisteren en oprechte dialoog. Essentieel is een a-klerikale houding waarbij het gesprek tussen gewone gelovigen en clerus over geloof en kerk op gelijke ooghoogte en gelijkwaardig dient te worden gevoerd. Zo waarschuwde de Paus halverwege de conferentie in oktober voor de al te patriarchale, klerikale, macho houding van vele 'kerkvaders'.

Er is dus, ook volgens de Paus, nog wel een lange weg te gaan. Over die conferentie valt veel meer te vertellen: bijvoorbeeld dat er voor het eerst vrouwen aan deelnamen. De conferentie mondde uit in een syntheserapport dat nu opnieuw in de hele wereld om reflectie vraagt. De plaatselijke kerken worden opgeroepen om zich te concentreren op de meest belangrijke en dringende kwesties. Ook de wijding van vrouwen is een belangrijk onderwerp van studie en bespreking!

In een opmerkelijke stap heeft de Paus voorts de weg geopend voor zegening van andere relaties dan het traditionele huwelijk. Er is dus echt sprake van schuivende panelen in Rome. Daarbij moet de Paus rekening houden met verzet van zeer traditionele en conservatieve bisschoppen en kardinalen. Maar wie van hen het te bont maakt in zijn verzet, wordt overgeplaatst of uit het ambt gezet. Net als een aantal geestelijken die zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik van jeugdigen. En intussen gaat de Paus door met het benoemen van meer kardinalen

WWW.MARIENBURGVERENIGING.NL

Het Fort 29, 5581 AB Waalre | Tel.: 040 - 844 29 67 | secretariaat@marienburgvereniging.nl

RABO Bank: NL77RABO 0329 9215 68 | ING Bank: NL21 INGB 0005 5978 03 | K.v.K. nr.: 40480573

Giften aan de Mariënburgvereniging zijn fiscaal aftrekbaar; de Belastingdienst heeft ons erkend als ANBI instelling onder nr. 0078.51.200

waarvan velen meer open heten te staan voor veranderingen in kerkelijke mores en doctrines.

Het mag naar de smaak van velen, ook van ons, niet snel genoeg gaan, maar de deuren in Rome gaan toch echt open, geheel in de beoogde stijl van Vaticanum II. Helaas staan tot nu toe in eigen land de deuren van de Maliebaan hooguit op een kier en lijkt Rome dichterbij dan Utrecht. Overigens is het synodale proces in ons land niet erg goed van de grond gekomen: in veel bisdommen was de deelname mondjesmaat of marginaal, mede door geringe belangstelling en/of bereidheid bij parochies en/of pastores.

Eind 2022, begin 2023 ontstond er behoorlijk grote commotie onder de gelovigen van verschillende bisdommen naar aanleiding van een missive van kardinaal Eijk waarin hij zijn beleid bevestigde om per 2027 niet langer woord- en communievieringen toe te staan (in zijn aartsbisdom). Enkele kranten hebben hierover uitvoerig bericht. Naar aanleiding hiervan heeft de vereniging ook een open brief gestuurd naar de kardinaal met het verzoek voor een open gesprek. De kardinaal gaat evenwel nooit in op open brieven, zo liet hij ons weten.

De verkiezingen in ons land gaven een ruk naar rechts te zien, met winst voor populistische partijen die, in de woorden van CDA-partijleider Bontenbal, vrijheid opvatten als vrijblijvendheid en onverschilligheid, als egoïstisch “niets anders dan lekker doen waar je zelf zin in hebt”. Voor ons geldt, zoals wij schreven in onze eerdere (2022) bijdrage aan het synodale proces: ons geloof is een instrument om de ziel weer terug te brengen in de samenleving.

Ook al is ons ledental en onze actieradius beperkt, laten we blijven werken aan onze roeping en uitdaging om ons geloof te versterken en uit te dragen, het handen en voeten te geven in de wereld om ons heen, aan een hartverwarmende kerk te bouwen, ter wille van een leefbaardere aarde en een betere maatschappij met een veel grotere bestaanszekerheid voor velen. Om met Oosterhuis te spreken: “Dat een nieuwe wereld komen zal ....”

De 2023 enquête

Naar aanleiding van de hierboven al vermelde missive van de kardinaal over woord- en communievieringen worstelde het bestuur opnieuw met de vraag met het inmiddels bekende dilemma: de confrontatie met het instituut achter ons laten, maar ook spreekbuis willen zijn van en voor gelovigen, zowel binnen de Kerk als op en over de rand van de Kerk, en steun willen verlenen geloofsgemeenschappen op het gebied van vieringen en levensvatbaarheid.

Dus was de vraag wat de vereniging kon doen om verontruste gelovigen de hand te reiken en wat we wel of niet zouden kunnen bereiken voor leden en niet-leden?

In dat verband werd besloten een enquête uit te doen gaan onder de leden met een e-mailadres. Er werden 740 leden aangeschreven waarvan er 372 reageerden: meer dan 50%. Voorwaar getuigend van grote betrokkenheid van onze leden.

Die reacties hebben waardevolle inzichten opgeleverd over wie onze leden zijn en waar zij staan: binnen, buiten of op de rand van de kerk. En over hun deelnamen aan eucharistie- en andersoortige vieringen. De uitkomsten zijn o.a. besproken op de ALV van 3 juni 2023 en hebben ook geleid tot de keuze van de sprekers bij de viering van ons 40-jarig bestaan.

40-jarig bestaan

Op 18 november vierde onze vereniging haar 40-jarig bestaan met een congres in Utrecht onder het motto 'Getuigen en luisteren'. Bijna 100 leden en abonnees kwamen luisteren naar hun voorzitter die terug- en vooruitblikte, en naar Erik Borgman die een inleiding hield over "Gelijk hebben en gelijk krijgen; van kritiek naar opbouw van de kerk van de toekomst. Na een geanimeerde en rijkelijke lunch was er 's-middags eerst een korte inleiding door Marian Geurtsen over allerlei vormen van vieringen waarna de deelnemers in 9 groepen uiteengingen met opdrachten voor vernieuwende gebedsvormen.

Aan eind van de dag, voor de borrel, kwamen de twee pausen Johannes Paulus II (Henk Baars) en Benedictus XVI (Michel Besnard) even langs om vanuit het voorgeborchte te mopperen over de Mariënborgvereniging en om hun verwondering te uiten waarom zij in het voorgeborchte zaten terwijl Huub Oosterhuis rechtstreeks door mocht naar de hemel.

Over onze toekomst: Het bestuur wil onze trouwe en zeer betrokken leden blijven bedienen: met ons Magazine en door het organiseren van bijeenkomsten, al dan niet online: zo lang onze financiële middelen dit toelaten en wij voldoende bestuursleden kunnen vinden om de vereniging draaiende te houden, gaan wij door!

Het synodale proces

In ons land groeide, grotendeels buiten de bisdommen om, de interesse voor en deelname aan het synodale proces. Door verschillende initiatieven: artikelen van journalisten, actieve kerk-betrokken mensen die het bespraken binnen hun eigen netwerk, een symposium van het katholiek Vrouwen Dispuut, en de enquête van het Netwerk Katholieke Vrouwen dat uitmondde in het rapport 'Zij heeft een verhaal'. Ook onze vereniging heeft in 2022 een opinie ingestuurd naar Mgr. De Korte en ook rechtstreeks naar Rome. Al doende werd het proces breder getrokken en kreeg het vorm in het project 'Luisterend op Weg' om in alle vrijheid

kerkvernieuwende initiatieven in kaart te brengen. Een mooie samenvatting van de stand van zaken, door Prof. Myriam Wijlens, is te vinden op onze website, onder Actualiteiten, met datum 4/1/2024.

Al werkende de weg ontdekte onze vereniging dat het Netwerk Katholieke Vrouwen (NKV) en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) ook behoorlijk dicht bij ons staan met hun wensen voor veel minder stringente geloofsopvattingen. Deze organisaties bepleiten, net als wij, dat wij als gelovigen en als kerk meer openstaan voor kerkelijke en maatschappelijke vernieuwingen en voor een soepeler, meer compassievolle benadering van de veelkleurigheid en diversiteit in onze huidige samenleving. Daarom hebben wij ons aangesloten bij het project en de website 'Luisterend op Weg' en nemen wij deel, zowel online als fysiek, ook vanuit het bestuur, aan synodale bijeenkomsten.

Samenwerking met derde partijen

Evenals in de voorafgaande jaren, is de Mariënburgvereniging in 2023 actief betrokken gebleven bij 2of3bijEEN, het netwerk van geloofsgemeenschappen in onafhankelijke en vrije opstelling.

Ook hebben wij ons als lid aangemeld bij het Verband van Katholieke Maatschappelijke Organisaties (VKMO) dat een rol poogt te spelen op basis van het katholiek sociaal denken. Het bestuur denkt dat het VKMO ons toegang geeft tot een netwerk van relevante organisaties.

In 2023 is een delegatie van het bestuur ook op kennismakingsbezoek gegaan bij de directie van KRO/NCRV. Wederzijds hebben wij elkaar bijgepraat over de recente ontwikkelingen in de beide organisaties. Vooral de uitzendingen op tv (vieringen, geloofsgesprekken, Kruispunt) zijn tegen het licht gehouden. Uitwisseling van elkaars doelstellingen en werkwijze maakte ook duidelijk waar kansen en (on)mogelijkheden liggen. Het was een goed gesprek dat een basis legt voor verdere contacten.

Zingend geloven

Vanuit het netwerk 2of3bijEEN, en met financiële steun van Bezield Verband Utrecht, heeft onze vereniging een bijeenkomst georganiseerd op 30 september 2023, in een PKN kerk 'Open Hof' in Culemborg, onder het motto "Laat de hoop niet varen" over de Bijbelse hoop op een betere wereld zonder slavernij, oorlog en klimaatcrisis en zonder gebrek aan solidariteit met armen en vluchtelingen. Onder de titel 'Uitgeleid' schreef Huub Oosterhuis daarover een cyclus teksten, door Tom Löwenthal op muziek gezet. De teksten werden gelezen en toegelicht, en gezongen door het koor van Ekklesia Amsterdam en solisten, begeleid door een

klein muzikaal ensemble, onder leiding van de componist. De middag werd bezocht door zo'n honderd mensen, voornamelijk leden. Na afloop werd er nog lang nagepraat.

Vorbereidingen werden getroffen voor ondersteuning door onze vereniging van een Oosterhuis-zangmiddag te houden in Eindhoven in februari 2024, georganiseerd door drie lokale geloofsgemeenschappen in vrije opstelling.

Geloofsgesprekken

In 2023 hebben geen online geloofsgesprekken plaats gevonden. Mede naar aanleiding van het synodale syntheserapport van de bisschoppenconferentie is in 2024 de draad weer opgepakt.

Internationale contacten

Het meest wereldwijde netwerk waar we lid van zijn is IMWAC dat staat voor International Movement 'We Are Church'. De bijeenkomsten van het coördinatieteam beperken zich tot zoom sessies. Onlangs is onze vertegenwoordiger Henk Baars wel uit het coördinatieteam gestapt. De onderwerpen zijn zeer kerkstructuur gerelateerd en vanuit onze vereniging besteden we daar niet zoveel aandacht meer aan.

Het netwerk kent wel een opleving. De laatste bijeenkomst in Rome werd bezocht door wat jongere mensen. IMWAC geeft veel persberichten uit waarvan vele echter niet erg relevant zijn gezien de Nederlandse situatie. Ondersteunend in spirituele zin zijn de internationale zoom eucharistievieringen eens in de 5 weken. Wereldwijd ontdekt men dat dat heel goed kan zonder priester. Met de huidige vertaalmogelijkheden op internet is het communiceren in verschillende talen veel gemakkelijker geworden.

Verder is onze vereniging lid van het European Network 'Church on the Move' dat op haar beurt participeert in de 'Conference of International Non-Governmental Organisations' (CINGO). Henk Baars is ook hier onze vertegenwoordiger en schreef hierover in ons magazine. Hij is hoofd van de 'Church on the Move' delegatie, met stemrecht, bij CINGO (verbonden aan de Raad van Europa). Als zodanig heeft hij contact met de Nederlandse ambassadeur voor Europa in Straatsburg.

Ook het Europese verband van de basisbeweging (CCB Europa) wordt gevolgd. In ons Magazine verscheen eerder een verslag over een centrale bijeenkomst in Lyon. Daarna volgden vergaderingen in Brussel en Lyon met het oog op een grote bijeenkomst in Pesaro (Italië) in september 2024. Het hoofdonderwerp is: 'Op zoek naar een integrale spiritualiteit'.

Mariënborg Magazine

Sinds jaar en dag is *Mariënborg Magazine* een van de visitekaartjes van de vereniging. Het magazine wordt uitgegeven door Mariënborg, maar heeft een onafhankelijke redactie die haar eigen keuzes maakt. Nadat Paul van Velthoven in 2023 is toetreden tot de redactie, bestaat deze uit zeven redactieleden en de eindredacteur.

Qua inhoud probeert de redactie steeds weer nieuwe – zo mogelijk actuele – onderwerpen aan te snijden, meestal op het raakvlak van kerk en maatschappij, rekening houdend met onze lezers en de beleids- en aandachtspunten van Mariënborg. Een deel van de artikelen wordt geschreven door redactieleden, maar er wordt ook bewust gezocht naar externe auteurs voor diverse onderwerpen. Deze verlenen meestal 'om niet' hun medewerking.

Dat het magazine in hoge mate wordt gewaardeerd, hoort de redactie met enige regelmaat van lezers, in persoonlijke gesprekken of via e-mail. Die waardering heeft zeker te maken met de fraaie opmaak en vormgeving, die sinds januari 2023 wordt verzorgd door Hetty Hairwassers.

Website

Onze website www.marienburgvereniging.nl heeft in 2023 een grondige opknappbeurt ondergaan dankzij de inzet van een gewaardeerde en deskundige vrijwilliger, resulterend in een gemoderniseerde en frisse opmaak. Het bestuur is er uitdrukkelijk op uit om de website actueel te houden door meer en meer berichten te plaatsen.

ALV

Op 3 juni 2023 was onze algemene ledenvergadering in de Amershof in Amersfoort. Er waren zo'n 45 leden aanwezig. Na een inleiding van onze voorzitter, werd de agenda doorgenomen en na de nodige vragen en toelichting werden het verslag van de ALV 2022 en het inhoudelijk jaarverslag goedgekeurd. Hetzelfde gold voor de jaarrekening. Er werd de nodige tijd ingeruimd voor een nadere bespreking van de uitkomsten van de enquête onder de leden.

Voor het middagprogramma moest de beoogde spreekster zich op het laatste moment vanwege een ongeval afmelden. In plaats daarvan werden kringgesprekken gehouden waarin de aanwezigen zich aan elkaar voorstelden, ervaringen uitwisselden en met elkaar in discussie gingen.

Administratie en Financiën

De administratie wordt gevoerd door het kantoor van Emilio de Vlam te Waalre. In maart ontving het bestuur de mededeling dat het kantoor gaat stoppen met het

voeren van de administratie en de overige werkzaamheden (per datum ALV met de optie tot verlenging tot eind 2024). Er wordt naarstig gezocht naar opvolging.

Omdat de vereniging wil kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen, wordt de leden herhaaldelijk gevraagd een e-mailadres op te geven. Dit maakt communicatie sneller en minder duur. Zo wordt ook gevraagd om een machtiging tot automatische incasso af te geven voor de contributie of het abonnementsgeld: ook dit leidt tot kostenbesparing.

Het jaar 2023 werd afgesloten met (wederom) een negatief resultaat: € 26.839 negatief. De contributie blijft evenwel op hetzelfde niveau opdat ook mensen met een smallere beurs lid van onze vereniging kunnen worden en blijven. Wél vraagt het bestuur regelmatig om giften aan leden die zich dit kunnen veroorloven teneinde het negatieve resultaat zoveel mogelijk te beperken. De jaarcijfers zijn in beknopte vorm als bijlage gevoegd bij dit jaarverslag. Het uitgebreidere financiële jaarverslag wordt op verzoek toegestuurd aan de leden.

Tenslotte: ons bestuur

De bestuurssamenstelling na de algemene ledenvergadering op 3 juni 2023 is als volgt:

	<u>functie</u>	<u>datum van aftreden</u>
Harrie van den Akker	voorzitter	06-04-2024
Riet Bos	penningmeester	01-06-2025
Walther Burgering	lid	02-10-2025
Yvonne Beker	lid	03-06-2027
Mia Janssen-Brouwer	lid	03-06-2027